

FOLKEVALGTOPPLÆRING
MIDTRE GAULDAL KOMMUNE
Temasamling på Røros, 3. mars 2022

Advokat Kurt O. Bjørnnes MNA
Postboks 110,
4297 SKUDENESHAVN

1

INNLEDNING

- Presentasjon
- Opplegg og kursdokumentasjon
- Tema: Relevant lovverk

2

KOMMUNEN SKAL VÆRE

- Tjenesteyter
- Korrekt myndighetsutøver
- En åpen og tillitsvekkende demokratisk arena
- Samfunnsutvikler

3

RETTSSIKKERHETSGARANTIER FOR
INNBYGGERNE

- Legalitet og krav til hjemmel
- Rett til kontradiksjon
- Rett til forutsigbarhet
- Rett til innsyn i egen sak
- Rett til overprøving

- Litt om god forvaltningsskikk

4

RELEVANT LOVVERK FOR FOLKEVALGTE

- Kommuneleien (2018)
- Forvaltningsloven (1967)
 - Forslag til ny forvaltningslov, jf. NOU 2019:5
- Offentleglov (2006)

5

RELEVANT LOVVERK FOR FOLKEVALGTE

- Særlovgivningen; for eksempel
 - Helse- og omsorgstjenestelov
 - Pasient- og brukerrettighetslov
 - Opplæringslov
 - Barnehagelov
 - Barnevernlov
 - Plan- og bygningslov
 - Forurensningslov
 - Alkoholloven
 - Matrikkellov
 - Smittevernlov
 - Valglov
 - Viltloven

6

LITT OM RETTSKILDELÆRE

- Rettskildelæren handler om hvilke kilder en kan søke støtte i – eller hente argumenter fra – når en vil kartlegge innholdet i en rettsregel

7

LITT OM RETTSKILDELÆRE, FORTS.

- Rettskilder
 - Lov
 - Forskrift
 - Forarbeider til lovene
 - Rettspraksis
 - Forvaltningspraksis
 - Juridisk litteratur

8

NÆRMERE OM KOMMUNELOVEN

- Ny kommunelov ble vedtatt 22.6.2018 nr. 83, og erstatter kommuneloven fra 1992
- Forarbeider: NOU 2016:4 og Prop. 46 L (2017-2018)
- Loven er rammelov, men har som overordnet mål å styrke det kommunale selvstyret

9

NÆRMERE OM KOMMUNELOVEN, FORTS.

- Det kommunale selvstyre
 - Prinsippet er ikke tidligere lovregulert
 - Grunnloven § 49 andre ledd (2016)
 - Ny bestemmelse om kommunalt selvstyre er nå inntatt i kommuneloven § 2-1

10

NÆRMERE OM KOMMUNELOVEN, FORTS.

- En slags definisjon finnes i Prop. 46 L (2017-2018) side 27:
«... at kommunene, ved folkevalgte kommunale organer, selv kan styre og ta beslutninger om det kommunene selv ønsker, så langt ikke annet framgår av lov eller i medhold av lov».

11

NÆRMERE OM KOMMUNELOVEN, FORTS.

- Kommunen skal ha «egen folkevalgt ledelse», § 2-1 første ledd, og den er et «eget rettssubjekt», § 2-1 andre ledd
- Nasjonale myndigheter må ha hjemmel i lov for å treffe bindende pålegg overfor kommunene, se § 2-1 siste ledd
- Kravet om lovhjemmel utgjør dermed et kjerneelement i det kommunale selvstyrets rettslige vern

12

NÆRMERE OM FORVALTNINGSLOVEN

- Innledning
- Loven inneholder saksbehandlingsregler
- Innbyggernes rettigheter – og kommunens plikter – finner man i særlovgivningen
- Særlig om enkeltvedtak og forskrift

13

ÅPENHET I FORVALTNINGEN

- Innledning
- Grunnloven § 100
 - Ytringsfrihet
 - Møteåpenhet
 - Dokumentåpenhet

14

NÆRMERE OM MØTEÅPENHET

- Grunnloven § 100
- Folkevalgte organer § 5-1
- Kommuneloven (2018)
- Møteprinsippet § 11-2
- Møteoffentlighet § 11-5
- Reglene om lukking av nøter § 11-5 andre til femte ledd – «skal» og «kan» vedta

15

NÆRMERE OM DOKUMENTÅPENHET

- Grunnloven § 100
- Rett til innsyn følger også av:
 - Offentleglova – «*alle*»
 - Forvaltningsloven – «*part*»
 - Personopplysningsloven – «*registrert*»
 - Kommuneleven – «*folkevalgte organer*»

16

TAUSHETSPLIKT I ROLLEN SOM FOLKEVALGT

- Forvaltningsloven § 13
- «... *enhver som utfører tjeneste eller arbeid*»
- Taushetsplikt om enkeltpersoner og begrepet «*noens personlige forhold*»
- Taushetsplikt om konkurranseopplysninger
- Om deling av taushetsbelagte opplysninger
- Personvern og GDPR

17

HABILITETSREGLENE - OVERSIKT

- Innledning om habilitet
- Forvaltningsloven kapittel 2
- Kommuneleven
 - Inhabilitet for folkevalgte § 11-10
 - Inhabilitet for ansatte § 13-3

18

HABILITETSREGLENE I FORVALTNINGSLOVEN

- Innledning
- Forvaltningsloven § 6
 - Automatisk inhabilitet (1. ledd)
 - Relativ inhabilitet (2. ledd)
 - Avledet inhabilitet (3. ledd)
- Avgjørelse og saksbehandling

19

HABILITETSREGLENE I KOMMUNELOVEN

- Nærmere om kommuneloven § 11-10
 - Regel: Man kan ikke forberede eller treffe vedtak i en sak både som ansatt og senere som folkevalgt
- Nærmere om kommuneloven § 13-3
 - Regel: Man kan ikke først forberede eller treffe vedtak som ansatt, og senere behandle klage over vedtaket som folkevalgt

20

KLAGESAKSBEHANDLING I KOMMUNENE

- Innledning om klage og overprøving
- Enkeltvedtak kan påklages
- Forvaltningsloven § 28 første ledd
- Forvaltningsloven § 28 andre ledd
- «Intern» klageinstans
- Habilitetsreglene ved intern klagesaksbehandling
- Statsforvalteren som klageinstans

21

ARBEIDSGIVERANSVARET

- Innledning
- Kommunedirektørens myndighet etter kommuneloven § 13-1 siste ledd
«Kommunedirektøren har det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner, hvis ikke noe annet er fastsatt i lov.»
- Politikernes arbeidsgiveransvar